

Prima instanță: Judecătoria Drochia sediul Râșcani (jud. I. Rabei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, A. Toderas, E. Bejenaru)

ÎNCHEIERE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ana Didilica împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani, Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recunoașterea ilegalității refuzului privind achitarea pensiei restante, obligarea calculării și achitării pensiei de invaliditate pentru perioada restantă și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 18 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La data de 07 iunie 2016 Didilica Ana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani (CTAS), Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) privind recunoașterea ilegalității refuzului privind achitarea pensiei restante, obligarea calculării și achitării pensiei de invaliditate pentru perioada restantă și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, în anul 1992 i s-a acordat gradul doi de invaliditate, fiindu-i calculată și stabilită pensia de invaliditate. În anul 2002 gradul doi de invaliditate a fost stabilit pe viață. Pensia de invaliditate a primit-o până în anul 2005, iar la 01 decembrie 2005 plata pensiei a fost stopată din motivul că nu a fost primită pentru o perioadă de 6 luni. În perioada 2005-2015 s-a aflat peste hotarele țării, din care motiv abia la 20 august 2015 a depus cerere de reluare a plății pensiei. Depunând cererea de reluare a achitării pensiei a crezut că îi va fi achitată și suma acumulată pentru perioada anterioară, însă, i s-a explicat că nu are dreptul la această pensie, dar poate primi pensia numai pentru o perioadă de 3 ani până la depunerea cererii de reluare a plății pensiei.

A relatat reclamanta că la 06 mai 2016 a depus o cerere prin care a solicitat CTAS Râșcani achitarea pensiei pentru ultimii trei ani însă, prin răspunsul nr. X 02/878 din 12 mai 2016, i s-a refuzat în achitarea acesteia. Ne fiind de acord cu acest refuz a decis să se adreseze cu cerere în instanța de judecată.

În răspunsul său, CTAS a invocat că plata pensiei a fost stopată în baza Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat aprobat prin Hotărârea Guvernului 929 din 15 august 2006 și conform pct. 20 din Regulament care prevede că plata pensiei stabilite dar neîncasate pe o perioadă de 6 luni de către beneficiar se suspendă. Plata pensiei se reia din luna în care beneficiarul a depus cererea și actele ce îi atestă identitatea, aceasta fiind achitată retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme datei suspendării.

A menționat reclamanta ca CTAS Râșcani a interpretat eronat prevederile normei legale indicate supra și îi respinge cererea de achitare retroactivă a pensiei pe ultimii trei ani, invocând precum că au expirat trei ani din momentul suspendării achitării pensiei.

A mai susținut reclamanta că aceste concluzii ale CTAS Râșcani contravin normei legale pe care ei singuri își întemeiază refuzul, deoarece, din sensul ei rezultă cu certitudine că termenul de 3 ani nu poate fi mai devreme de data suspendării. Conform prevederilor art. 35 alin. (1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14.10.1998, plata stabilită și neîncasată la timp, se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării. Prin urmare, refuzul CTAS Râșcani este ilegal și neîntemeiat, care contravine legislației în vigoare.

A relatat reclamanta că, deoarece pârâtul nu a examinat pozitiv cererea sa și nu poate să beneficieze din vina pârâtului de un drept garantat de Constituția Republicii Moldova și alte acte normative în vigoare, fapt care i-a provocat suferințe de ordin moral și disconfort, acțiunile CTAS Râșcani plasând-o în fața societății în situația precum că ar pretinde abuziv la un drept de care nu este în drept să beneficieze, a solicitat compensarea prejudiciului moral cauzat în sumă de 5000 lei,

Reclamanta și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art.art. 16, 17 și 19 al Legii contenciosului administrative, art.35 alin.(1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14-10.1998, pct.20 al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.929 din 15.08.2006, art.1404 CC RM, art.166-167 CPC RM, și a solicitat să fie recunoscut ilegal refuzul CTAS Râșcani din 12.05.2016, prin care i-a fost respinsă cererea din 06.05.2016 privind achitarea pensiei restante; să fie obligată CTAS Râșcani să-i calculeze și să-i achite pensia de invaliditate pentru perioada de 3 ani retroactiv din momentul depunerii cererii de reluare a plății pensiei - 20.08.2015; să se încaseze din contul pârâtului suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată.

La data de 29 septembrie 2016, reclamanta a formulat o cerere suplimentară la cererea de chemare în judecată conform căreia a indicat că, inițial a solicitat să fie obligată CTAS Râșcani să-i calculeze și să-i achite pensia de invaliditate pentru perioada de 3 ani retroactiv din momentul depunerii cererii de reluare a plății pensiei - 20 august 2015. În prezent situația s-a schimbat odată cu adoptarea hotărârii Curții Constituționale nr.19 din 19 iulie 2016. Prin respectiva hotărâre s-a declarat neconstituțională: sintagma „pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării” din art.35 alin. (1) al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat; sintagma „pe o perioadă de cel mult 3

ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme de data suspendării” din pct.20 al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

A considerat reclamanta că, normele legale pe care și-a întemeiat CTAS Rîșcani refuzul au fost declarate neconstituționale printr-o hotărâre definitivă, care nu poate fi supusă nici unei căi de atac.

Astfel, și-a întemeiat cererea suplimentară în baza art. art. 16, 17 și 19 al Legii contenciosului administrative, art.35 alin. (1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14.10.1998, pct.20 al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.929 din 15.08.2006, art. 1404 CC RM, art. 166-167 CPC RM, Hotărârea Curții Constituționale nr.19 din 19 iulie 2016.

A solicitat reclamanta să fie recunoscut ilegal refuzul CTAS Rîșcani din 12.05.2016, prin care i-a fost respinsă cererea din 06.05.2016 privind achitarea pensiei restante începând cu 01 decembrie 2005; să fie obligată CTAS Rîșcani să-i calculeze și să-i achite pensia de invaliditate pentru perioada de la momentul suspendării achitării pensiei - 01 decembrie 2005 și până la momentul reluării achitării - 20 august 2015; să se încaseze din contul pârâtului cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de către Didilica Ana în partea ce ține de recunoașterea ilegalității refuzului privind achitarea pensiei restante, obligarea calculării și achitării pensiei de invaliditate pentru perioada restantă, a fost admisă integral: s-a recunoscut că fiind ilegal refuzul CTAS Rîșcani din 06 mai 2016 privind achitarea pensiei restante lui Didilica Ana începând cu 01 decembrie 2005; s-a obligat CTAS Rîșcani și CNAS să-i calculeze și să-i achite lui Didilica Ana, pensia de invaliditate pentru perioada de 01 decembrie 2005 până la 20 august 2015 în sumă totală de 73179,44; s-a admis parțial solicitarea înaintată de către Didilica Ana în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral; s-a încasat din contul CTAS Rîșcani și CNAS în beneficiul lui Didilica Ana prejudiciul moral în sumă de 3000 lei; s-a încasat din contul CTAS Rîșcani și CNAS în beneficiul lui Didilica Ana suma de 1000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia din 18 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul depus de CNAS, casată integral hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care: s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Ana Didilica împotriva CTAS Rîșcani, ca fiind formulată către pârâtul necorespunzător; s-a admis parțial cererea înaintată de Ana Didilica împotriva CNAS privind obligarea de a calcula și a achita pensia de invaliditate pentru perioada din momentul suspendării achitării pensiei-01.12.2005 și până la momentul reluării achitării-20.08.2015; s-a obligat CNAS de a emite actul administrativ prin care să se calculeze și să-i achite Anei Didilica pensia de invaliditate pentru perioada din momentul suspendării achitării pensiei-01.12.2005 și până la momentul reluării achitării-20.08.2015; s-a respins capătul de cerere cu privire la încasarea prejudiciului moral și s-a încasat de la CNAS Rîșcani în beneficiul Anei Didilica cheltuielile de judecată în sumă de 500 lei.

La data de 11 august 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece, instanța de judecată nu a analizat multilateral actele normative și legislația ce reglementează astfel de litigii și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Consideră recurentul că instanța de apel a ignorat faptul lipsei actului administrativ litigios și că concluziile acesteia sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator.

La data de 08 august 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d. 180), Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie menținută hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătorei Drochia sediul Rîșcani.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea și anume normele dreptului material și procedural, a dat o apreciere greșită probelor, pronunțând astfel o decizie ilegală și neîntemeiată.

De asemenea consideră recurenta că la examinarea pricinii, instanța de apel a interpretat eronat și a încălcat prevederile art. 14 al Legii contenciosului administrativ.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 18 iulie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 25 iulie 2017 și recepționată de CNAS Rîșcani și Didilica Ana, conform avizelor de recepție, la data de 28 iulie 2017. Recursurile declarate la data de 11 august 2017 și respectiv la data de 08 august 2017 se consideră a fi declarate în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ana Didilica, prin intermediul avocatului Lilia Ababei, împotriva deciziei din 18 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală